

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

LVII. An Vinum Calicis sit miscendum aquâ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

ne mercatus est; Mulieres, *Luc. 23.* pararūt aromata. Iudæi criminalem causam egerunt: quæ in festo vetita. *Ioann. 13. Ante diem Pascha.* *Ioann. 18. Non introierunt pratorum, ut manducarent Pascha.* *Ioann. 19. Erat autem parasceue Pascha.* Ergo die profano Cœna peracta est in fermentato.

2. Patesita docent ex *Deut. 16.* Agnum immolandum ad Vesperam luna XV. ergo Dominus XIV. cœnauit in fermento.

3. CALVINUS. Primitiua Ecclesia vsque ad Alexandrum vsa est fermentato in Cœna.

4. *Græci.* Dominus accepit Panem: at azymus non est panis: Et azyma, Iudæorum est; proinde in hac Cœnare est Iudaizare.

5. Pentecoste celebratur die quinquagesimo ab secunda azymorum: at eo anno venit Pentecoste in Dominica; ergo & secunda azymorum: ergo prima fuit feria VI. proinde Dominus cœnauit in fermento feria V.

AUTOR. Panis Azymus est Eucharisticus; vt in quo Dominus cœnauit Luna XIV. ad vesperam feriae V. cum qua incepit Luna XV. feria sc. VI. solennis Pascha. 1. Sic testis S. Scriptura in meo *Antichristop. 3. q. 23.* 2. Omnes ferè S. Patres dicunt Christum celebrasse Pascha die XIV. vesperi, captumque noctu; testibus Euangelistis, *Ioann. 13. Ante diem festum, sc. Luna XIV. sciens Iesus. &c.* pridie Passionis. *Ioann. 18. Nobis non licet interficere, sc. ob festum diei XV. feriae VI.* Ita Patres Chryl. Cyr. Aug. &c. 3. S. Patres dicunt occisum Christum ipso die solenni Pascha Luna XV. at hæc cœpit pridie vesperi, sicque *Gen. 1. Factum est vesperæ & mane dies primus.* 4. Asiani egerunt Pascha cum Iudæis: (teste *Cœcilio Nicano.*) Luna XIV. ad vesperam: vt & iudaizantes Quartodecimani. 5. Orthodoxi ideo, si Luna XIV. veniebat in Dominica, dicebant Pascha in se-

quentem Dominicam; vt & hodie; ne iudaizemus.

DICO AD I. Fuit ea quorundam sententia: at altera vicit, vt in festo crucifigeretur. Opera autem pietatis non prohibita erant in festo; sed seruilia, & in Sabbato maior quies erat præcepta, quàm in festo. Luna XIV. autem erat *Ante diem festum* artificialem, sc. feriae VI. Et hæc XV. immolatos boues & oves manducabant Sacerdotes; qui Pascha sunt, *Deut. 6.* Agebantque eadem paraceuen in paschâ, sed non ante pascham: nam ad Sabbathum ea agebatur: *Ioann. 19. Propter parasceuen, ne remaneret in cruce Sabbatho.*

AD II. Quidam Patres, ad vesperâ, sc. mundi, intelligunt. Quidam Lunæ XV. vesperam; quâ & agnus typicus, & Christus est immolatus; qui pridie, initio Lunæ XV. finitâ XIV. cœnarat.

AD III. Dicit: at nullo docebit auctore; nam fingit. Leo IX. acerimus Lunæ XV. defensor vsus Ecclesiæ inde à S. Petro reperit; non ab Alexand. I. cœpit, qui sedit anno 121.

AD IV. Rebus iisdem vt cum Iudæis, non est iudaizare; sed eodem vt ritu & fine.

AD V. Pentecostes dies numerandi sunt à primo die profano azymorum: proin, si secundus azymorum incideret in Sabbathum, tunc à tertio numerabatur: Et sic accidit anno Christi passi.

QVÆSTIO LVIII.

An Materia Vini sit miscenda Aquâ ad S. Synaxin agendam?

LVTHERANI & Calvinistæ, ecu Armeni, nero meracissimo vtuntur in Cœna,
Qq abf-

absque aqua. Lutherus l. contra Regem Angliæ, anno 1512 fatuos vocat aquam vino miscentes: cum sit merum sumentum humanum; & pessimam habeat significationem. Kemnitius part. 2. in Sess. 22. Can. 7. ait esse indifferens; cum incertum sit, an Dominus vinum aquâ miscuerit: proinde miscere nil necesse esse; nec præcipi ab Ecclesia posse.

CALVINISTÆ aiunt, ut Richerus, esse hæreticos, sacrilegos, falsarios, qui miscent aquam, & sua commenta Evangelicæ puritati.

SVADENTISTIS. I. Lutherus & Kemnitius. Quia pessima est significatio, Isa. 1. Vinum tuum mistum est aquâ, id est, ait Hieron. Verbi sinceritas corrupta est. 2. Quia, quod ex latere Christi fluxit Sanguis & Aqua; ratio non probat miscendam aquam in calice: quippe significat Baptisum & Eucharistiam, ait S. Ang. tract. 120. in Ioann. Vide Geneal. p. 3. q. 14.

AVTOR. Miscere vinum aquâ in Sacramento Calicis, probabilius non est de necessitate Sacramenti: etsi improbabilius pauci esse aiant: Attamen, non miscere, grande peccatum est. 1. Quia Dominus vinum aqua mistum consecrauit: (quod probabile Kemnitio pro more nationis. Malè) Nam sec^o fert Traditio. Scriptura enim solius Calicis meminit, non vini, non aquæ. &c. Nisi ibi: Non bibam de hoc genimine Vitis. &c. quod dixit Dominus ad esum agni; non ad Eucharistiam; secundum potiore Patrum sententiam. Traditio autem constat ex Liturgia S. Iacobi in Cone. Trullano: non ex Clementis Const. l. 8. cap. 17. ex Irenæo, Cypr Basil. &c. qui ex omni natione, misturam non tribuunt mori nationis, ut Kemnitius.

2. Quia, Ioann. 19. Ex latere Christi

exiit sanguis & aqua. Chrylost. hom. 24. in I. Corinth. Quid est in Calice? Quod ex latere fluxit. August. Ambros. &c. 3. Quia Eucharistia significat Vitionem Christi cum Ecclesia, ut vini cum aqua. Sic Cypr. Euseb. Isid. &c. 4. Quia Eucharistiæ typus fuit, non solum Genes. 14. Panis & Vinum Melchisedech: sed etiam aqua Petræ, 1. Corinth. 10. Ita Ambrosius, Euseb. 5. Quia significatur sic duarum in Christo naturarum Vnio. Sic Niceph. l. 18. c. 15.

DICO AD I. In Scriptura res eadem sæpe contraria significant; ut Gen. 49. Carulus leonem Iuda. Apoc. 5. Vicit leo de tribu Iuda. Contrà, Pla 90. Conculcabit leonem. Ita hic.

AD II. Ista significant rectè: & etiam significatur per mixturam calicis eadem profluxio sanguinis & Aquæ. Quæ obstrepunt alia, liquent ex dictis.

Q V Æ S T I O L I X.

Qua FORM A conficitur Eucharistia?

LUTHERO-CALVINISTÆ in hoc contentiunt, ut Ecclesiæ Catholicæ sententiam non integè admittant. Cetera, dissentiant.

LUTHERANVS Martin. Bucerus in Mart. 14. verba Institutionis recitari necessarium negat: Quod Sacra Scriptura non id doceat vel iubeat: Habentque sectatores, teste Kemnitio part. 2. Exam. ad Sess. 22. Can. 1. Kemnitius ibi d. ista: 1. Totâ Institutionis descriptio pertinet ad formam: proinde Papistæ eam mutant. 2. Sola Christi verba sunt recitanda: At Papistæ multa permiscunt: 3. Consecratio fit à Deo per os ministrum: At Papistæ volunt eum opus esse hominis consecrati. 4. Verba ea non debent recitari solum historicè, ut Calvinistæ volunt; nec magicè, ut Papistæ: sed quasi quæ, operante Deo, sint efficacia ad faciendum, quod loquantur: sic, ut verba ea fiat inuenerunt Deo, ut non ministrum: Et sic efficacia sunt, ut obis.

annuo.